

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันระบบเทคโนโลยีสารสนเทศได้เข้ามามีบทบาทเพิ่มมากขึ้นในองค์กรต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นทั้งภาครัฐ หรือภาคเอกชน โดยมีการนำระบบสารสนเทศเข้ามาช่วยงานด้านต่างๆ เช่น งานประมวลผลข้อมูล งานบริหารงานบุคคล การเงิน การบัญชี เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ (Efficiency) ในการทำงานขององค์กร เช่น ช่วยลดระยะเวลา และงบประมาณในดำเนินงานให้น้อยลง ช่วยให้การดำเนินงานเสร็จทันตามระยะเวลา ไม่เกิดความล่าช้า เป็นต้น

กระทรวงสาธารณสุขก็เป็นองค์กรหนึ่งที่ได้มีการนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในหลายๆ ด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเชื่อมโยงข้อมูลจากหน่วยงานราชการต่างๆ ภายในกระทรวงไปยังส่วนกลาง ไม่ว่าจะเป็นสำนักงานงบประมาณ หรือ สำนักงานয়รัฐมนตรี ซึ่งตั้งแต่ต้นปีงบประมาณ 2547 รัฐบาลได้มีนโยบายในการปรับเปลี่ยนและปฏิรูปการบริหารการเงินการคลังภาครัฐเข้าสู่ระบบอิเล็กทรอนิกส์ โดยนำเอาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการปรับปรุงกระบวนการดำเนินการและจัดการภาครัฐ โดยมีการบริหารจัดการแบบบูรณาการทางอิเล็กทรอนิกส์อย่างเป็นระบบ ครบวงจร และมีมาตรฐาน มีเครือข่ายรองรับระบบงานการเงินการคลังภาครัฐได้ ทั้งระบบงบประมาณ ระบบการเบิกจ่ายงบประมาณ ระบบการจัดซื้อจัดจ้าง ระบบบัญชี และระบบการบริหารการตรวจสอบและประเมินผล เพื่อให้เกิดความรวดเร็ว รัดกุม ตรวจสอบได้ และถูกต้องแม่นยำยิ่งขึ้น อันเป็นการเสริมสร้างประสิทธิภาพการบริหารงานการเงินการคลังภาครัฐ ขจัดปัญหาการแสวงหาประโยชน์อันมิชอบ และสอดคล้องกับการปฏิรูประบบราชการ และเห็นควรให้ทุกส่วนราชการนำระบบบริหารการเงินการคลังด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์มาใช้ในการปฏิบัติงานด้านต่างๆ

จากกรณีดังกล่าว เมื่อรัฐบาลมีนโยบายให้นำระบบอิเล็กทรอนิกส์เข้ามาใช้ในการปฏิบัติงานด้านการเงินการคลัง ซึ่งเป็นการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการปรับปรุงกระบวนการดำเนินการและการจัดการภาครัฐ ทำให้การปฏิบัติงานด้านการเงินการคลังเปลี่ยนจากการใช้เอกสารกระดาษเป็นหลักหรือใช้ทรัพยากรบุคคลเป็นผู้ปฏิบัติงาน มาเป็นกระบวนการปฏิบัติงานผ่านระบบคอมพิวเตอร์หรือระบบอิเล็กทรอนิกส์ ได้มีการนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ

ที่รัฐบาลจะใช้เป็นเครื่องมือในการเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารการเงินการคลังมาใช้ เรียกว่า ระบบ GFMS ย่อมาจาก Government Management Information System มาใช้ ซึ่ง ระบบ GFMS ได้ถูกออกแบบ จัดสร้างระบบบริหารงานการคลังของส่วนราชการทั้งในด้านรายรับ รายจ่าย การกู้เงิน เงินคงคลัง บัญชี การเงินแบบเกณฑ์คงค้าง บัญชีสินทรัพย์ถาวร บัญชีต้นทุน บัญชีบริหาร แบบ Single Entry ซึ่งรวมถึงการจัดซื้อจัดจ้าง การจัดทำ การอนุมัติ การเบิกจ่าย การปรับปรุง เป็นต้น ทั้งนี้ กระทรวงสาธารณสุขได้มีการนำระบบการบริหารจัดการการเงินการคลัง ภาครัฐอิเล็กทรอนิกส์ หรือ ระบบ GFMS มาใช้แทนระบบเดิม ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2548 เป็นต้นมา

หลังจากที่หน่วยงานราชการต่างๆ ในกระทรวงสาธารณสุขได้มีการนำระบบ GFMS มาใช้แทนระบบเดิม โดยเป็นหนึ่งในหน่วยงานนำร่องกลุ่มที่ 2 ในส่วนกลาง ซึ่งมีการนำระบบ GFMS มาใช้ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2548 เป็นระยะเวลา ประมาณ 2 ปีงบประมาณแล้วนั้น ผู้จัดทำจึงเห็นสมควรที่จะต้องมีการประเมินผลจากการนำเอาระบบ GFMS มาใช้แทนระบบเดิม เพื่อทราบถึงผลที่ได้จากการใช้งานระบบ และเพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาระบบ การบริหารการเงินการคลังของหน่วยงานราชการต่างๆ ในกระทรวงสาธารณสุขต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อประเมินผลของการบริหารจัดการการเงินการคลังของหน่วยงานราชการใน กระทรวงสาธารณสุขหลังจากมีการนำเอาระบบ GFMS มาใช้แทนระบบเดิม
2. เพื่อนำผลที่ได้จากการประเมินมาใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงระบบบริหาร การการเงินการคลังภาครัฐของหน่วยงานราชการในกระทรวงสาธารณสุขให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

1.3 ขอบเขตของการวิจัย

1. การศึกษาวิจัยครั้งนี้มุ่งประเมินผลจากการนำเอาระบบ GFMS มาใช้ในการ บริหารจัดการการเงินการคลังแทนระบบเดิมโดยใช้แบบสอบถามในการประเมินผล
2. กลุ่มประชากรที่ทำการศึกษา คือ เจ้าหน้าที่ฝ่ายการเงิน และการคลัง ของ หน่วยงานราชการในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข 9 หน่วยงาน ได้แก่ สำนักงานปลัดกระทรวง สาธารณสุข, กรมการแพทย์, กรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและแพทย์ทางเลือก, กรมอนามัย,

กรมควบคุมโรค, สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา, กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์, กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ และ กรมสุขภาพจิต

1.4 แนวคิด ทฤษฎี และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

1. ความหมายของการประเมินผล (Evaluation)
2. ทฤษฎีสถิติการวิจัย
3. การพัฒนารากฐานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในองค์กร
4. ที่มา และเป้าหมายของโครงการ GFMS
5. ความหมายและระบบงานของระบบ GFMS
6. การใช้งานของระบบ GFMS
7. เปรียบเทียบการบริหารจัดการระหว่างระบบเดิมและระบบ GFMS ในแต่ละระบบงาน
8. ประโยชน์ของระบบ GFMS
9. กรมบัญชีกลางกับการพัฒนาระบบการเบิกจ่ายเงินจากคลังไปสู่ระบบอิเล็กทรอนิกส์
10. ระบบงบประมาณ เอกสาร Train End User โครงการ GFMS

1.5 ระเบียบวิธีวิจัย

1.5.1 กลุ่มประชากรที่ศึกษาและการสุ่มตัวอย่าง

การเลือกกลุ่มตัวอย่างในการเก็บรวบรวมข้อมูลใช้วิธีการเลือกตัวอย่างแบบ Non Probability Sampling แบบ Purposive Sampling เพื่อต้องการเลือกตัวอย่างที่เป็นไปตามความเหมาะสมกับวัตถุประสงค์ในการวิจัยครั้งนี้ ซึ่งจะเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจงสำหรับเจ้าหน้าที่ฝ่ายการเงินการคลังซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ที่มีความรู้ และเป็นผู้รับผิดชอบในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับระบบ GFMS ของหน่วยงานราชการทั้ง 9 หน่วยงานในกระทรวงสาธารณสุข ได้แก่ สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข, กรมการแพทย์, กรมพัฒนา

การแพทย์แผนไทยและแพทย์ทางเลือก, กรมอนามัย, กรมควบคุมโรค, สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา, กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์, กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ และ กรมสุขภาพจิต

1.5.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเพื่อที่จะเก็บรวบรวมข้อมูลนั้น คือ การออกแบบสอบถาม และเครื่องมือที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ

1.5.3 การรวบรวมข้อมูล

ในการรวบรวมข้อมูลนั้น จะเป็นการรวบรวมข้อมูลทั้งแบบปฐมภูมิ และทุติยภูมิ คือ

1. ข้อมูลปฐมภูมิ คือ การรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามที่ทำการสัมภาษณ์จาก เจ้าหน้าที่ฝ่ายการเงินการคลัง และเจ้าหน้าที่ที่มีหน้าที่รับผิดชอบ และเกี่ยวข้องกับระบบ GFMS

2. ข้อมูลทุติยภูมิ คือ ข้อมูลเกี่ยวกับเอกสาร บทความ งานวิจัย และทฤษฎีต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารการเงินการคลังภาครัฐ และระบบ GFMS

1.5.4 สมมติฐานการวิจัย

หลังจากมีการนำระบบ GFMS มาใช้ในการบริหารการเงินการคลังของหน่วยงานราชการในกระทรวงสาธารณสุข ทำให้การบริหารจัดการการเงินการคลังของหน่วยงานนั้นๆ มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

1.6.2 งบประมาณที่ใช้ในการดำเนินการ

งบประมาณที่ใช้ในการดำเนินงานรวมทั้งสิ้นประมาณ 3,000 บาท แยกรายละเอียดได้ดังนี้

1. ค่าใช้จ่ายในการจัดทำแบบสอบถาม จำนวน 90 ชุด	เป็นเงิน 500 บาท
2. ค่าใช้จ่ายในการเดินทางเพื่อเก็บข้อมูล	เป็นเงิน 500 บาท
3. ค่าใช้จ่ายอื่นๆ	เป็นเงิน 2,000 บาท

1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. งบประมาณที่ใช้ในการดำเนินการการศึกษาจะทำให้ทราบถึงประสิทธิภาพของการบริหารการเงินการคลังของหน่วยงานราชการในกระทรวงสาธารณสุข หลังจากมีการนำระบบ GFMS มาใช้ แทนระบบเดิม

2. ผลการศึกษาจะช่วยให้ทราบแนวทางในการปรับปรุงระบบการบริหารการเงินการคลังของหน่วยงานราชการในกระทรวงสาธารณสุขให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น